

UNIUREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei

Pe jumătate 90 Lei

În America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIUREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică

Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Sărbătoarea libertății

Marile serbări naționale de pe Câmpia Libertății dela Blaj. — Tineretul țării la mormintele tribunilor din 1848—49.

De A. MELIN.

Înainte cu optzeci de ani poporul românesc din Țara Ardealului zăcea într-o amară și cruntă robie. Părinții noștri gemeau atunci de sute de ani sub genunchiul barbar al nemeșilor unguri, cari le svântau și sufletul din oase. Strănepoții lui Árpád și Tuhutum, ajunși, în timpurile neguroase ale năvălirilor barbare, stăpâni peste plaiurile Ardealului, se țineau încă tot trufași în șeaua de oblăduitori și nu voiau să știe nimic, nici de viața noastră împărătească, nici de drepturile noastre străbune.

Ne mănau la robotă cu gârbacele ca pe vite și ne țineau legate și limbile în gură, să nu ne putem nici tângui în dulcele nostru grai românesc. Nu ne cruțau nici bisericile, nici preoții și supuneau la umilinți cumplite chiar și pe vlădicii neamului nostru. S'au găsit și panduri sălbateci cari să sară cu pușca, în fața altarului, asupra unui arhiereu sfânt și bolnav ca Petru Pavel Aron de binecuvântată amintire.

Cuțitul unguresc ajunsese până la os. Și el se pregătia, chiar prin anii 1847—48, să ne străpungă și inimile chinuite din trupuri, încât se îngrozise parcă și ceriul de ticăloșiile unor vicleni și mincinoși ca Kossuth.

Și atunci, când suferințele iobagilor români nu mai aveau hotar, când miniștrii unguri dela Pesta și Dobrițin se pregăteau să ne robească Ardealul pentru totdeauna, s'au ridicat chiar de-aici, dela Blaj, arhanghelii de mântuire ai neamului nostru și au dat veste peste toate văile și peste toți munții străbuni, că ceasul de cea mai mare hotărâre a sunat: toată suflarea românească să vie la adunare pe Câmpia de lângă Blaj, să se aleagă:

— Vrem moarte, ori libertate?

Nici n'a răsunit bine chemarea purtată spre cele patru vânturi de școlarii dela Blaj, și Ardealul întreg s'a sculat ca un singur om, fărâmiând lanțurile robiei de veacuri și alergând într'un suflet la marele sfat de hotărâre, care avea să se rostescă între zidurile catedralei lui Inochentie Micu, martirul.

A coborît Iancu dela Munte, a sosit

Bărnăuțiu din Sibiu, Axente dela Mureș, Moldovan din Câmpie și nenumărate sute și mii de săteni din toate colțurile Transilvaniei. Repede au găsit calea să-și dea mâna frățeste și arhierii Șaguna și Lemeni, mergând braț la braț spre masa cea de sfat din fața sfântului altar. Mai erau aici la Blaj conducători neînfricați ca Aron Pumnul și Timotei Cipariu, ori

plini de văpaie ca Todoranu, și toți împreună a declarat, și'n biserică, în fața sfintelor icoane, și'n câmp afară, în lumina dumnezească a ceriului senin, că:

— Decât uniunea cu Ungurii, mai bine moarte!

Urmându-se sfaturile în Câmpia dela Târnava, au jurat patruzeci de mii de români, cu mâinile înălțate spre ceriu, că vor apăra, între orice împrejurări, prin foc și prin apă, națiunea română! Iobăgia s'a șters și cărțile ei au fost îngropate deapururi sub marele stan de piatră care împodobește și astăzi Câmpia Libertății.

Ce-a urmat apoi, știm și cunoaștem, măcar din spusele bătrânilor și ale cetătorilor de cărți. Părinții noștri au pus

mâinile pe coase, pe topoare și pe lănci, ca să-și apere jurământul de pe Câmpia Libertății dela Blaj, pe care Kossuth și Bem, și Vasváry și Hatvani nu voiau să-l recunoască. Alt modru de izbândă nu era și lăncerii Iancului au știut să uimească lumea cu vitejiile lor. Sute și mii de Români au murit pe câmpurile de luptă, pecetluind jurământul de pe Câmpul Libertății dela Blaj.

Astăzi, ca în toți anii dela fericita împlinire a visului național și chiar și mai înainte, prăznuim iarăși marea adunare națională dela 1848, când am învățat și noi ce va să zică libertate și națiune.

Fericită este această zi și fericit tineretul, care își scaldă sufletul în bucuria ei măreață. Dar nu numai tineretul, ci toată suflarea românească din tot Ardealul și din întreagă țara, dela Nistru până la Tisa și din Maramureș în Balcani, trebuie să rostescă o pioasă rugăciune pentru părinții, cari, pe Câmpia Libertății dela Blaj, au pregătit sfintele zile de slobozenie în cari trăim.

Ni-s'a împlinit profeția. Înainte cu trei luni profețiam în „Unirea Poporului“, că prințului Windischgraetz, falșificatorului de franci francezi al Ungurilor, nu i-se va da un concediu din temniță de numai trei luni, ci de încă trei, pânăce va scăpa cu cele câteva săptămâni petrecute până la cel dintâi concediu. Și iată că am avut dreptate. Cetim adică în gazetele ungurești că împlinindu-i-se prințului Windischgraetz cele trei luni de slobozenie din închisoare, a mai cerut alte trei luni de concediu, fiindcă este bolnav. Și ministrul dreptății maghiare i-a împlinit cererea.

Moartea unui mare agronom. A murit zilele trecute la București profesorul penzionar dela Academia de agricultură din București George Maior. De origine ardelean din Șercaia, el a început cariera sa ca simplu învățător, dar după aceea a tot studiat, pânăce a ajuns a fi cel mai mare pricepător într'ale plugăriei și cel mai bun profesor de agronomie. El a scris cea mare carte de agronomie în șase volume și multe alte cărți. În vremea din urmă a scris mult despre fânațele și pășunile de munte. A fost un om foarte de omenie și cu o voință tare, pe care nu-l putea purta nimenea de nas.

Pământul românesc, bun și mănos a primit în sânul său pe cel mai bun prietin al lui, pe cel mai sărguitor cercetător și îndreptător. Facă-i Dumnezeu parte cu dreptii!

Apostolul Duminecii.

Dumineca a V-a după Paști sau a Samarinenii (22 Mai 1927) — Faptele Apostolilor 11, 19-30. —

In zilele acelea Apostolii, ceice se risipise pentru turburarea, ce s'a făcut pe vremea lui Ștefan, au trecut până la Fenicia și la Cipru, și la Antiohia, nimănui grăind cuvântul, fără numai Jidovilor.

Sfântul evanghelist Luca continuă în apostolul de astăzi firul povestirii sale, întrerupt la cap 8, stih 1—4 al Faptelor Apostolilor, unde era vorba că după ce Jidovii îl omorâra pe întâiul martir și diacon Ștefan, s'a făcut prigonire mare împotriva bisericii din Ierusalim, și toți s'au risipit prin țările Iudeii și ale Samariei, afară de apostoli. Deci risipindu-se și ei, treceau vestind cuvântul lui Dumnezeu. Și au trecut până la Fenicia și la Cipru și la Antiohia, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu numai Jidovilor, după porunca Domnului Hristos dela Matei 10, 5—6: »In calea păgânilor să nu mergeți și în cetatea Samarinenilor să nu intrați. Ci mai vărtos vă duceți la oile cele pierdute ale casei lui Izraiel»

Și erau unii din ei bărbați Ciprieni și Cirenei, cari intrând în Antiohia, grăiau către Greci, vestind pe Domnul Isus. Și era mâna Domnului cu ei; și mult număr crezând, s'a întors la Domnul.

Porunca Mântuitorului, de a propovădui evanghelia sa numai Jidovilor, a dai-

nuit numai până la înălțarea sa la ceriuri, așadară când ni-se povestește, că cei risipiți au propovăduit și Grecilor, așadară păgânilor, cuvântul lui Dumnezeu, nu trebuie să ne mirăm, pentru că aceasta s'a întâmplat după pogorirea Spiritului Sfânt, când era în vigoare cealaltă poruncă: »Mergând învățați toate popoarele». Și predicarea lor a și avut izbândă, pentru că mulți s'au întors la Domnul dintre acești păgâni.

Și s'a auzit cuvântul despre ei în urechile bisericii din Ierusalim, și au trimis pe Varnava să treacă până la Antiohia; carele mergând și văzând darul lui Dumnezeu, s'a bucurat și îndemna pe toți, ca precum au pus în inimile sale, să petreacă în Domnul; pentru că era om bun și plin de Spiritul Sfânt și de credință. Și s'a adaus mulțime multă Domnului.

Creștinii din Ierusalim nu numai că nu s'au supărat pentru aceasta, ci bucurându-se foarte, au trimis din sânul lor pe Varnava, care nici el nu era Jidov de obârșie, ci grec din insula Cipru, ca și el să ajute la propovăduirea cuvântului. Varnava, văzând darul lui Dumnezeu, care se vădia prin sfințenia vieții celor întorși la Domnul, s'a bucurat și i-a îndemnat pe creștinii făcuți din Greci, să petreacă și mai departe în Domnul.

Și s'a dus Varnava în Tars, să caute pe Saul; și aflându-l l-a dus în Antiohia.

Văzând Varnava, care era om bun și plin de Spiritul Sfânt și de credință, că propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu are așa mare izbândă aici între păgâni, s'a dus în Tars unde era Saul, — care mai înainte fusese cel mai mare dușman al creștinilor, iară acuma, în urma minunii ce s'a întâmplat cu el, se făcuse și el creștin și chiar apostol, primind numele de Pavel, — ca să-l aducă pe el în Antiohia și

să ajute la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu.

Și acolo un an întreg s'au adunat în biserică, și au învățat poporul mult; și în Antiohia s'au numit ucenicii mai întâiu creștini.

Numele de creștini nu și-au dat-o credincioșii înșiși, pentru că ei se numiau sfinți, frați și învățacei. Nu le-au dat-o nici Jidovii, căci aceștia îi numiau în bajocură Nazarineni. Jidovii nu i-ar fi numit creștini pentru toată lumea, pentru că prin aceasta ar fi recunoscut că Isus este Mesia cel mult așteptat de ei. Numirea de creștini le-au dat-o deci păgânii.

Iară întru aceste zile s'au pogorit din Ierusalim proroci în Antiohia; și sculându-se unul dintr'înșii, anume Agab, vestea prin Spiritul, că foamete mare va să fie în toată lumea; carea a și fost supt Claudiu.

Domnul Dumnezeu a dat învățăceilor săi și darul profeției. Despre un astfel de proroc ne și istorisește aici sfântul Luca, și anume despre Agab, care din îndemnul deschilinit al Spiritului Sfânt, a descoperit un lucru viitor, pe care n'avea de unde ști, decât dela Spiritul Sfânt. A profetit acest Agab că va fi foamete mare în toată lumea, și aceasta s'a și întâmplat pe vremea domniei împăratului Claudiu, dela anul 42 până la 43, descriindu-ne-o mai mulți scriitori de pe vremea aceea, ca Svetonius, Iosif Flaviu Tacitus, Dio Cassius și alții. În Iudea și în Ierusalim foametea aceasta s'a întâmplat la anul 45 după nașterea lui Hristos.

Iară ucenicii au hotărât, ca după cât are, fieștecarele să trimită ajutor fraților celor ce locuiau în Iudea; ce au și făcut, trimițând la bătrâni, prin mâna lui Varnava și alui Saul.

Acești bătrâni sunt episcopii și presbiterii sau preoții, cari se puneau în singuraticile comune ale creștinilor, ca, ne-fiind apostolii de față, să-i învețe pe cre-

Foița „UNIRII POPORULUI”

Cântecul Iancului.

In munții Abrudului
Stau feciorii Iancului
La masă de lemn de fag
Și beau la vin bun cu drag.
Beau vin și se veselesc
Și de luptă se gătesc.
Iancu stă și mi-i privește
Și din gură le vorbește:
— Beți, feciori și ospățați,
Pân' ce sub Iancuțul stați;
Beți, feciori și veseli fiți,
Pân' pe Iancu voi fi știți;
Și-ascultați, sama băgați,
Bine se vă însemnați,
Că voi dacă veți lupta,
Țara dacă veți scăpa
De răul Ungurilor,
Dușmanii Românilor,
Morții bine-or răsufla,
Părinții s'or bucura,
Lumea vă va lauda!

Frunză verde lemn chităt,
Mândru Iancu s'o gătăt
Cu mii de tunuri de brad.
Când Iancu le slobozia

Mândru Unguri prăpădea,
Din optzeci de mii de sute
Or mai rămas opt la munte
Și-acei cu brâncile rupte.

Pe drumul Bălgradului
Merge oastea Iancului.
Iancu merge tot cântând,
Oastea urmează horind,
Că-s cătane voinicele,
Merg cu voie'n bătaii grele.
Colea pe din jos de deal
Vine oastea lui Urban,
Mai în jos pe lângă vale
Vine și-a lui Niculae.
Și de-acum până'n vecie
Tot Românul să o știe:
Să-se lupte strămoșește
Și să cânte voinicește.

Foaie verde de pe clae,
Pleacă Iancu la bătaie,
Sabia, ce-o are 'n mână,
Sabia, armă străbună,
N'o lasă să hodinească
Și un neam să se robească
Ci mi-o spală de rugină,
De rugină prav și tină,
De rugina sângelui
Prin carnea Ungurului,
Că destul ne-o iobăgit,
Pentru că-i neam îndrăcit!

Frunză verde măgheran
Taie Iancu și Orbean.
Pe sub coastă, pe sub vie,
Taie Iancu 'n carne vie,
Iancu taie sute multe,
Dar' și Hoza, om cuminte
Nu se lasă 'n urma lor
Ci strigă Românilor:
— Să facem tunuri de fag,
Să tunăm în Cluj cu drag,
Să facem tunuri de-arine
Să tunăm în Cluj cu bine.
Să tăiem cu mii din ei,
Că destul au fost de răi!

Oastea Iancului.

In 5 Iulie 1849 eram în Câmpeni împreună cu părinții și cu frații mei, din cauza că în Abrud toată averea părinților mei se răpise cu ocaziunea năvălirii lui Hatvani. Odată vine Iancu la noi și ne face cunoscut, că ziua de mâine are să decidă asupra sorții munților, de oarece ungurii au înaintat din toate părțile în un număr foarte mare, așa, cât numărul ostașilor lor întrece numărul locuitorilor români. A rugat pe părinții mei, să se ducă din Câmpeni, pentru că dacă norocul n'ar suride de astădată brațelor române, furia maghiarilor s'ar revărsa asupra Câmpenilor. Părinții mei bolnavi precum a fost, s'au ridicat din pat și

dincioși, să le împărtășească sfintele taine și să săvârșească slujbele dumnezeiești.

* * *

Fiind vorba în acest apostol de Agab, care a profetit creștinilor de pe atunci, că foamete mare va să fie în toată lumea, să vedem cine se numesc proroci, și ce menire au ei.

Prorocii erau oameni luminați de Dumnezeu, cari grăiau în numele și la porunca lui Dumnezeu către poporul iudovesc. Datorința lor de căpetenie era, să rețină poporul dela păcate, și să-l pregătească pentru venirea Mântuitorului.

Dumnezeu alegea prorocii din toate straturile poporului. Isaie a fost din familie împărătească, Amos a fost păstor, Eliseu plugar. Acestora Dumnezeu le-a dăruit darul de a face minuni și de a profeti. Ei proceau de regulă pedepsele lui Dumnezeu, cari aveau să vină asupra poporului iudovesc, apoi diferite lucruri din viața lui Mesia. Cei mai mulți dintre ei trăiau o viață aspră, petrecându-și viața în post și în rugăciune, și erau necăsătoriți, ca Elie, Elisie și Ieremie. Ei vorbeau foarte cutezător, și poporul îi cinstea și iubea foarte mult. Cu toate acestea toți au fost prigoniți și au murit cu moarte silnică. Istoria ne înșiră cam 70 de proroci. Moise a fost între cei dintâi, dar cel mai mare a fost Isaie, care așa de limpede a prorocit despre Mesia, încât sfântul Ieronim îl numește evanghelist. Cel din urmă proroc a fost Malahia, care a trăit cam cu 450 de ani înaintea Mântuitorului. Prorocii cari și-au scris prorociile se împărtășesc în două: 4 se numesc diatre ei proroci mari, iară 12 proroci mici.

Darul prorociei l-a avut apoi mai ales însuși Isus, dar și apostolii și învățăceii, ca bunăoră Agab.

Prorociile și minunile sunt semnele cele mai sigure și mai potrivite priceperii tuturor ale descoperirii dumnezeiești. Chiar de aceea prin ele putem dovedi că religionea creștină își are originea dela Dumnezeu.

Să ne ferim însă de prorocii mincinoși, cari mișună astăzi prin lumea întreagă, și cari din cărți, din bobii, din mișcările meselor, din brazdele palmelor și din alte semne nimeresc uneori viitorul omului. Aceștia nu sunt proroci, ei nu lucră în numele lui Dumnezeu, nu trăiesc o viață sfântă și plăcută lui Dumnezeu, ci lucră pentru bani și alte bunuri pământești. Iar dacă unii ca aceștia mai și nimeresc vreodată viitorul, asta e numai întâmplare.

Pe prorocii adevărați îi putem cunoaște depe sfințenia vieții și de pe minunile pe cari le fac.

Despre prorocii mincinoși zice sf. Ambrozii: »Ei nu-și cunosc viitorul propriu și apoi să-l cunoască pe al altora? Nebun este celce le crede«. Filip (regele Francilor) a arătat într'un chip strălucit, că nu crede în astfel de proroci, pentru că i-s'a porcit că dacă nu se va închina unei anumite icoane, cu moarte va muri. El însă a luat icoana și a aruncat-o în foc. Și nu i-s'a întâmplat nimica.

Nu dați deci crezământ, iubiți cetitori, prorocilor mincinoși, babelor și celor ce vreau să vă tragă pe sfoară, ci alungați-i din casele voastre, altfel păcătuiți înpotriiva poruncii întâi dumnezeiești.

IULIU MAIOR.

Iarăș a Iancului.

Iancule, fecior de Moș,
Hai mai tare, dacă poți,
Că s'au sculat Ungurii,
S'omnoare toți Români.
Dar' Români nu se lasă,
Ci-și tocnesc în rude coase,
Nu se lasă la Unguri,
Ci-i alungă tot cărduri.
Și Români se sculară
Ca să scape a lor țară
De rușine și de-ocară,
De domnia mongolească
Și de ciurda tătărească!

Moștele dela Fântânele.

După plecarea Iancului am auzit în curând o larmă ciudată. Ne-am uitat într'acolo, adică peste poduri, o pădure romantică de brazi asupra Arieșului, care curge pe lângă sat, și vedem vre-o 100 femei, mare parte călare, și vedem în brață copii mici, cu desăgii pe cai; gând în brață vedeai capete de copii, de miei de din desăgi vedeai capete de capre, de miei și capre, și alte animale de casă. Plânsete și sbierate cumplite își străbateau până la măduvă. Ne-am repezit într'acolo și am întrebat ce este?

Blajul și soldații români

răniți în războiul dela 1877—78.

Războiul din anii 1877—78, când scumpii noștri frați din România cea tină au făcut minuni de vitejie la Plevna, la Opanez și la Vidin, câștigându-și neatârarea, a avut un sguđuitor răsnet și în Ardeal, cum a avut la toți românii de sub stăpâniri streine. Sufletele și inimile părinților noștri din văile Târnavelor, Mureșului, Someșului și Crișurilor, erau alături de oștile viteze ale Domnitorului Carol și fiecare biruință câștigată de dorobanții și vânătorii României era o sfântă sărbătoare în Ardeal, ale cărei chiote de bucurie se înălțau până la nori.

În deosebire cetitorii de jurnale trăiau tot cu sufletele înălțate și preoții vesteau izbânzile românești din ușile altarului. Nicăiri însă în întreg Ardealul nu erau atâția oameni cu carte ca la Blaj, nici atâta tineret aprins de simțiri naționale ca la imbinarea Târnavelor, în școlile celea vechi și vestite. Blajul nostru își avea și el tii pe câmpurile de luptă ale Bulgariei, dintre școlarii cei înflăcărați și inimoși, cari trecură munții de graniță, ca să lupte în oastea voevodului nației noastre.

Vom înțelege deci că temutul cuib de naționalism românesc al Ardealului, mai mult decât oricare alte orașe ori sate de dincoace de Carpați, era cutremurat de soarta războiului de peste Dunăre. Cărturari și profesori ca Timotei Cipariu și Ion Micu-Moldovanu, nu puteau dormi nopți și săptămâni dearândul, în așteptarea veștilor proaspete dela Plevna. Și plângeau de bucurie după fiecare drapel câștigat dela Turci, de soldații lui Vodă Carol.

Dar nu numai oamenii de carte și tineretul din școli, ci și femeile și fecioarele părinților noștri erau cu gândul tot prin văile Bulgariei, la soarta și suferințele vitejilor neamului. Ele, precum e firesc, se gândeau mai mult la greutățile războiului, la răniți și la lipsurile lor.

Femeile române din Blaj, nesocotind toate opreliștile solgăbirăilor și ale fișpanilor, au umblat din casă în casă, din sat în sat, și au făcut o foarte însemnată colecție de bani și de

Iancu i-a trimis într'un munte adânc la Bistra, acolo unde a depus el acei 100 punți de aur, care îl scăpase cu venirea lui Hatvani la Abrud, dela oficiul cameral regec și pe care după revoluțiune l-a predat în Bălgrad. Nimeni nu știa de acel loc, care era păzit de vre-o 20 de vânători români. După ce ne-am despărțit de părinți cu inima sângerată, văzând că acei oameni cari în toată viața lor numai bine au făcut, acum la bătrânețe lipsiți și de cele mai trebuincioase, au să rătăcească ca fiarele sălbatice prin munți, am ieșit cu Iancu în piața unde erau adunați 80 de gardiști ai Iancului, cari era armați cu puști ostășești cu baionete; afară de aceștia numai o parte a taberei românești avea arme de vânat, toți ceilalți aveau numai lănci, ba unii nici lănci nu aveau. Aici era și preotul Begnescu, unde Iancu ne-a descoperit că e foarte critică pozițiunea.

— »Se poate prea lesne întâmpla ca mâne să fâlțâie în Câmpeni steaguri maghiare, în loc de cele împărătești. Dacă voiu cădea în luptă, a zis el, vor cădea și munții în mâna maghiarilor; dacă nu voiu cădea și mă vor învinge, eu voiu cerca să străbat prin munți până în România; dară viu nu mă predau. Celce va încerca asemenea, scump o s'o plătească«.

Cu aceste cuvinte a încălecat și a pornit cu gardiștii lui, cari toți erau cu cetină de brad în pălărie; tobașul (tamburul) lor era fi-

— Ce să fie domoale, au venit ungurii peste noi ca lăcustele; bărbații și femeile mai tinere au mers la luptă, iară noi bătrânele mai neputincioase fugim cu copilașii cei micuși ca fiarele sălbatice prin codri, unde? încărău? nu știm nici noi; suntem rupte de foame, mai ales copiii cei mici; mamele lor sunt în bătaie, păzesc strămtorile munților pe la „Fântânele“; nu avem ce le da de mâncare. Vai de noi, de ieri se aud tunurile ungurilor și pușcăturile; acuma se apropie funia de pociumb (un proverb popular, când leagă vițelul de pociumb până mulge vaca, vițelul fuge împrejur până ajunge cu grumazii la pociumb). Rele zile am ajuns; munții noștri cei liniștiți, unde numai fluiera și tulnicul păstorilor se auzia, acuma par'că se apropie sfârșitul lumei, așa lucru grozav e; de strigări, pușcături și bubuitul tunurilor răsună văile și stâncile, colcăie și sforăie un muget înfricoșat; fiarele sălbatice spăriate din culcuș fug prin codri; mulțime de vulturi în cercuri mari zboară în aer, de bună seamă simțesc mortăciune; azi mâne se va hotări soarta; va fi multă moarte de om, că ungurii și-au pus în cap să cuprindă munții, iară ai noștri odată cu capul nu-i vor lăsa.

— »Dară ce socotiți D-Voastră putea-voor românii împledeca să nu răsbească ungurii?« am întrebat eu.

— Da ce gândești domnule, mi-a răspuns o babă bătrână, bărbații și ficiorii noștri sunt oameni, nu tufe.

scame pe seama răniților români din războiul României. Iar când colecta a fost gata, profesorul *Ion Micu-Molodvanu* trimitea la București această scrisoare, pe care o aflăm între hârtiile bibliotecii noastre celei mari:

„Blaj, 29 Iunie 1877.

Onor. Domnule Președinte,

Ca să concurem și noi, cât de puțin spre a micșora suferințele vulneraților (răniților) români, am întreprins o colectă al cărei rezultat:

520 floreni, în bancnote austriace

4 napoleoni (aur) à 20 fl.

8 galbeni austrieci

3 taleri austrieci à 2 fl.

11 taleri à 1 fl.

13 chilograme 550 gr. scame, 5 pânze, 3 fâși și alte 35 obiecte de legat, avem onoarea a Vi-le trimite Onorat Domniei Voastre și anume: banii în două gropuri, din cari unul conține hârtia monetă, celalalt metalul, prin poștă, împreună cu șirele acestea, iară scamele prin mijlocirea Dnui Diamandi Manole care a promis binevoitorul concurs spre aceasta.

Alăturând lista contribuenților, revăzută amăsurat prescrișelor regimului, Vă rugăm Onorate Domnule Președinte a primi încredințarea prea distinsei noastre considerațiuni“.

*

Am dat la tipar această scrisoare acum, când întreagă țara românească, din care face parte astăzi și Ardealul, nu numai în gând ci și în faptă, prăznuiește pomenirea mărețului război dela 1877—78, ca o dovadă mai mult, că Blajul a știut să sară și cu umilul său obol, fie chiar și numai filerul văduvei din sf. evanghelie, întru ajutorul marilor interese naționale.

Biblioteca Centrală.

A. Lupeanu.

Bucuria Norvegienilor. De 10 ani Norvegienii n'au mai putut bea nici un fel de beutură bejivă, pentru că și în țara lor ca și în America vinderea beuturilor era oprită. Când în sfârșit parlamentul norvegian a hotărât că iarăși se poate bea, atâția oaspeți erau în cărciume, încât numai poliția a putut face rânduială. Să vedem acum ce vor spune învățații, când era mai fericită Norvegia, când nu se putea bea nimica, ori acumă că se bea iarăși?

— „Ei, ie“, a adaos alta, „dară în sfârșit omul e om, și nu sme; bărbații noștri n'au arme; ungerii au arme“. Iși, vor câștiga ai noștri și arme. Dară n'avem ce mănă, a răcnit cealaltă; de mai multe zile mănăcăm scoarță de lemn; mai bine era dacă rămâneam în sat și ne omora ungerii pe toți, am fi scăpat de tot năcazul, și n'am rătăci ca lupii prin munți, și în sfârșit tot se poate întâmpla să ne învingă ungerii.

— „Bateți gura femeia slabă“, i-a zis o muieră gârbovită de bătrânețe, nu te teme. N'ai auzit preotul ce a zis cătră bărbații noștri ieri când au pornit la bătaie și i-a binecuvântat? „Oameni bunii să nu vă uitați că ungerii sunt mai mulți, mai bine îmbrăcați, armați și harnici, că noi ne batem pentru casa și brazda noastră, pentru acele locuri sfinte, unde sunt înmormântați părinții noștri, că Dumnezeu e cu noi, și dacă n'au putut străbate în acești munți turcii și tatarii, cum vor putea ungerii?“

Din Memoriile lui

Iosif Șterea Șuluțiu.

Cât e dealul de lungat
Nu-i ca lancu de'narmat.
Că-și face tunuri de brad
Și merge la Bălgărad,
Și-și face tunuri de fag
Și merge la Cluj cu drag.

Cum stă Lumea și Țara?

Sfatul Micei Înțelegeri.

Era planul la începutul primăverii ca Sfatul Micei Înțelegeri din anul asta să se țină în România. Mai în urmă însă guvernele Micei Înțelegeri s'au hotărât să țină sfatul Micei Înțelegeri în Cheoslevacia, Miniștri de esterne ai Micei Înțelegeri. se vor întruni în orașul Ioachymon din Boemia.

În ziua dintâi vor sosi la Praga membrii delegațiunii române și jugoslave de unde își vor continua drumul spre Ioachymon.

A doua zi înainte de amiază va avea loc prima ședință a ministrilor de esterne, iar după amiază vor face o scurtă călătorie până la vestitele băi Karlsbad și Marienbad.

A treia zi se va ține a doua ședință a sfatului când se vor desbata amănunțit toate lucrurile cari privesc de aproape țările Micei Înțelegeri. După această ședință miniștrii de esterne vor primi pe trimișii gazetelor din toată lumea și vor sta de vorbă cu ei asupra lucrurilor desbătute în sfatul Micei Înțelegeri.

Ziua de 10 Mai sărbătorită la Paris.

Praznicul neatârării țării noastre de sub jugul turcesc a fost sărbătorit cu multă căldură în țara întreagă. Capitala l-a sărbătorit cu multă strălucire. Parlamentul a ținut ședință sărbătorească. Pretudindeni în țară au fost trimiși dela București, vorbitori dintre cei mai buni și mai aleși învățați, cari au ținut cuvântarea sărbătorească despre însemnătatea lui 10 Mai 1877.

Ziua lui 10 Mai a fost sărbătorită și la Paris, de către sora noastră Franța, care ține cu orice prilej să-și arate dragostea de soră ce ne-o păstrează cu statornicie și credință frățescă. Serbarea s'a ținut la Legația română unde au fost de față Dnii Poincaré, Millerand, Herriot, Paul Boncour și alți mulți bărbați de seamă ai Franței și buni pretini ai României, precum și alți numeroși aleși prietini, învățați, scriitori, artiști și ziarști.

Ministrul României la Paris, dl Diamandi a rostit o cuvântare foarte frumoasă despre însemnătatea lui 10 Mai. Întreg praznicul dela Paris a fost o vie dovadă a dragostei de care se bucură România și poporul român.

Oaspeți italieni în Romania.

La 15 Mai a. c. se va deschide la Galați, și Sulina, în cele două mari porturi ale țării noastre, sfatul comisiunii europene a Dunării. Cu acest prilej România va fi cercetată de o escradă de vase italiene, compusă din două contratorpiloare, cari vor veni la Galați și la Sulina. În anul acesta sfatul fiind prezidat de către trimisul Italiei, vasele de război ale națiunii președintelui vor visita porturile în cari se țin ședințele Sfatului.

Vasele italiene au și sosit în ziua de 10 Mai la Constanța, unde s'au oprit câteva ceasuri și au vizitat amănunțit marele nostru port. Dela Constanța oaspeții italieni au plecat la București și au luat parte la marele nostru praznic național din 10 Mai. În București au cercat muzeele și instituțiunile publice ale țării, rămânând adânc mișcați de toate câte au văzut în București și în România.

Italianii și Iugoslavi s'au înțeles.

Săptămânile trecute era cât p'aci să se aprindă focul în Balcani din pricina Albaniei. Italianii și Iugoslavi erau cât p'aci să se încăiere. Lumea întreagă era îngrijată din pricina neînțelegerilor iscate între cele două popoare. Se vorbea, că izbucnirea războiului ar fi chestie numai de zile ori chiar ceasuri.

Acum ziarul sârbesc „Pravda“ care are strânse legături cu guvernul jugoslav scrie, că neînțelegerea cu Italia e în afară de orice primejdie. Se spune, că amândouă țările au ajuns la deplină înțelegere în cele din urmă două săptămâni. Dă Doamne să fie așa!

Bande de comitații bulgari în Grecia.

Ziarele streine scriu, că bande de comitații bulgari au trecut granițele Greciei, în Tracia răsăriteană, vrând să nimicească linia ferată. Comitații au fost atacați cu focuri de armă de către grănicerii greci și s'au retras cu pierderi însemnate. Guvernul grecesc a trimis pentru întărirea granițelor dinspre Bulgaria o divizie ca să fie gata oricând.

Guvernul german a desființat partidul muncitoresc.

Scriu gazetele de zi, că poliția din Berlin a cerut ministrului de interne să desființeze organizațiile partidului muncitoresc naționalist, fiindcă a eșit la iveală, că acest partid, prin faptele sale din ultimul timp, amenință ordinea publică și siguranța statului. Muncitorii sunt tare cătrăniți, dar n'au ce face. Guvernul german a hotărât cele mai aspre măsuri împotriva muncitorilor, dacă nu se vor supune și vor încerca pe ascuns să-și reînființeze iar partidul.

S'a sfârșit revoluția din Mexico.

După aproape doi ani împliniți — se pare, că revoluția din Mexico se apropie de sfârșit. Generalul Manceda, șeful trupelor revoluționare, s'a arătat gata să depună armele și să se supună cu întreagă armata care-l urmează, dacă va putea ajunge la o înțelegere deplină cu președintele Diaz.

Ne-am bucura, dacă s'ar sfârși odată și aceste sângeroase turburări, ca și altele din alte părți ale lumii, căci ne pare rău de orice picur de sânge omenesc, vărsat de prisos și fără înțeles.

Supliment la „Unirea Poporului“ nr. 20.

Ardealul și Răsboiul

dela 1877—78

Conferință ținută la Blaj în ziua de 10 Mai 1927 cu ocaziunea
aniversării a 50 ani

de
BCU Cluj / Central University Library Cluj

M. Seulescu

fost ministru, profesor la Universitatea din București.

Blaj 1927

Tipografia Seminarului.

Episcopul Inocențiu Micu Clain

***Inalt Prea Sfinte!
Doamnelor și Domnilor!***

Când Prezidenta Universității libere, Doamna Sabina Cantancuzino, m'a invitat să fac o conferință asupra războiului din 1877—78, cu ocazia aniversării celor 50 ani dela acest memorabil eveniment, era cât p'aci să refuz, deoarece ascultasem întreg ciclul de conferințe ținut în Martie trecut asupra războiului din 1877.

Mi se părea că s'a spus totul, cu talent și măiestrie, de distinșii conferențieri din București, fie din punct de vedere al politicei interne, cât și din acel al politicei externe. Când însă amabila noastră Prezidentă, cu un surâs dictatorial, mi-a intimat ordinul să plec în Transilvania — n'am mai ezitat. Da, voi merge în Transilvania. Iar când mi-a spus că sunt destinat pentru Blaj, am primit cu plăcere și cu mare bucurie, deoarece totdeauna am fost un entuziast al Blajului, un admirator al școlii din Blaj, a cărei operă culturală și națională am simțit-o cu cel mai profund devotament și cea mai respectuoasă venerație. Ca să pricepem ce însemnează Blajul în dezvoltarea noastră morală și culturală, dar mai ales în ce privește mersul spre deșteptarea unui sentiment unitar de credință și aspirație națională, ascultați, vă rog, în ce stadiu istoric se afla întreg neamul românesc pela mijlocul secolului XVIII. Să luăm anul 1738 când Micul, Marele Micul, etern binecuvântatul d-voastre Inochentie Micul, începe activitatea lui mare, în Blaj, când „râscolind cenușa vetrei strămoșești” creiază micul cămin, focar de licărire al întregului neam românesc.

La 1738 Inochentie Micul, aprinzând sfânta candelă a Blajului, poate că nici nu știa că o aprinde pentru

un întreg neam, pentru întreg Românismul, atunci în plină agonie pe toate pământurile hărăzite lui de providență. Pentru că iată ce ne spune istoria că se petrecea în anul fatidic 1738.

În afară de Transilvania, Banat și Maramureș, neamul românesc se întindea în Valachia, Moldova și Macedonia cu diverse presăriri în peninsula balcanică. Valachia până la catastrofa Brâncovenilor fusese un Domniat autonom cu legături de suzeranitate față de poarta otomană. Admirabila boerime valahă, vitează și abilă, dedese principatului în secolii XVI și XVII o destul de bună organizare de stat, fiind date condițiile feudal-istorice ale timpului. Nivelul social-economic între principatul Transilvan al Racoșeștilor și Principatul Valah al Basarabiilor era cam același. Poate o nuanță culturală mai ridicată în Transilvania din cauza atingerii intelectuale cu Occidentul. Principii Transilvaniei ca și principii Valahiei erau sub suzeranitatea imperiului turcesc. Politica lor externă, exact aceeași, oscila între împăratul dela Viena și împăratul dela Constantinopol. Voevodul-Domn dela Alba-Iulia cu Voevodul-Domn dela Târgoviște erau colegi, frați de cruce, cari se susțineau când la Viena, când la Constantinopol. De multe ori, în cursul anilor, voevozii se dușmăneau între dânșii. Atunci se întâmpla că transilvăneanul se proclama principe al Transilvaniei-valahie, ori valahul principe al Transilvaniei de peste munți, ficțiune care nu prea dura, deoarece imperialii inchizitori dela Viena și Constantinopol îi readuceau la cruda realitate, când pe unii când pe alții. Când izbucneau turburări în Valahia voevozii transilvani interveneau pentru liniștire, sau dădeau ajutoare pretendenților la domnie, cum s'a întâmplat cu suirea în scaun a lui Matei Vodă Basarab. Deasemenea când erau turburări în Transilvania Voevodul-Domn dela Târgoviște intervenea pentru a susți-

nea un pretendent, după cum Basarab-Brâncoveanu a susținut cu armata sa pe rebelul Tököli, care fu încoronat rege-crai de către comandantul armatei valahe Marele Spătar Ion Coțofanu numit de unguri Tabor-nok-lanoș, cum arată Șincai în cronica sa. Pe dealtă parte legături dese între familii valahe și transilvane se constituiau prin căsătorie.

Nobilii Transilvaniei se însurau cu fiice de boieri iar, la rândul lor, numeroși boieri se căsătoriau cu fete maghiare transilvane. Astfel reciproc se aflau proprietari de moșii români în Transilvania și unguri în Valahia. Nu mai amintesc că Voevodul-Domn dela Târgoviște avea totdeauna castele peste munți, iar mitropolitul Ungro-Vlahiei — rețineți denotațiunea „al Ungro-vlahiei“, hirotoniza preoții și episcopii în Transilvania. Deasemenea, aici la Dv., se mai găseau conlocuitori privilegiați, Sașii, cari prin comerț și industrie întrețineau relații active cu principatul valah. Meseriașii sași aduși de domni și boeri construiau case solide, case-cetăți, cum se mai găsesc unele exemplare, mai ales în Oltenia. Sașii mai erau argintarii domnilor și ai boerimei. Lor li se făceau numeroase comande pentru podoba meselor și cămărilor, precum și pentru paraclisurile curților boerești.

Vedeți, Doamnelor și Domnilor, ce intense, ce intime erau, pe toate terenurile, relațiile dintre Valahia și Transilvania. Ei bine, un eveniment nenorocit se întâmplă, un cataclism supravine în viața de stat a Valahiei care rupe violent relațiile dintre cele două țări. Acest eveniment fu catastrofa Brâncovenilor. Suprimarea Voevozilor Domni pământeni prin uciderea la Constantinopol a familiei Brâncoveanu atât de legată de Transilvania, fu punctul de plecare al adâncii decăderi a țării românești. Anul 1714 e data cea mai tristă din istoria noastră. Rog pe Blajul nostru, pe măritul nostru

Blaj sufletesc să rețină această dată fatidică 1714. Voevozii-Domni ai Transilvaniei erau și dâșii desființați cam în acelaș timp cu Voevozii-Domni ai Valahiei. Dar vedeți marea deosebire. Pe când Transilvania sub dominația directă a Impăratului dela Viena trece cu orientare spre Occident, Valahia trece sub dominația directă a Impăratului dela Constantinopol cu direcția spre Orient. Transilvania pornește spre progres și civilizație, Valahia pornește spre decădere și barbarie. Un abis se deschide în orientarea lor. Forma mizerabilă sub care se prezintă asupra noastră se numește epoca fanarioșilor, cea mai umilitoare și degradată guvernare cunoscută în istoria țărilor. Tronul domnesc era arendat grecilor din Fanar, sclavi ai vizirilor turci hrăpareți și delapidatori de bani publici.

Cea dintâi operă a primului fanariot, Mavrocordat, fu desființarea armatei. Boerimea românească care comandă cetele de moșneni apărători ai țării fu persecutată și alungată dela înaltele funcții publice, unde se îndesau grecii și veneticii de diferite neamuri. Clerul nostru, care sub Brâncoveanu începuse a reacționa contra întunerecului slavon cade definitiv sub influența călugărimii fanariote care exploata mănăstirile. Pe când țara românească umilită se adâncea în cea mai abjectă robie, ce se petrece în Transilvania? Suverani luminați începând cu Carol al VI-lea, Maria Tereza și mai ales Iosif al II-lea administrează cu blândețe și omenie principatul transilvan și caută, pe cât timpurile permiteau, să ducă la o viață mai omenească diferitele neamuri locuitoare în Transilvania, deci și pe români. La începutul conferinței am vorbit de Inocenție Micul, atrăgând atenția Dv. asupra anului 1738. La aceea dată noi, în țara românească, zăceam în cea mai abominabilă mizerie morală și socială. De nicăieri nici o speranță. Peste tot decădere, înjosire și întunec. Clasa

diriguitoare a boerilor înjosită și persecutată, clerul înalt complect înstrăinat, clerul cel mic ignorant și barbar, țărănimea împițată și stoarsă de dări, biruri, angarale și corvezi. Pe neamul nostru îl aștepta peirea, neantul.

Ei bine Doamnelor și Domnilor, atunci tocmai ră-sare providențialul Blaj, Blajul Dv., Blajul nostru, Blajul sfânt al întregii Românie. Episcopul Inochentie Micul, cu ajutor delă împărat, fundează în 1738, primele școli românești la Blaj, pe când, în acelaș timp, pe toată suprafața pământurilor neamului nostru nu exista un local de cultură în care să se vorbească românește. Dar mai mult, Inochentie Micul trimite la Roma pe cei dintâi bursieri români. Blajul ne-a dus la Roma. Vă dați Dv. seamă de ce a însemnat trimitere de studenți la Roma, la Roma latină, la Roma străbună? Blajul ne-a înviat, ne-a ridicat din mormântul slavono-grecesc tocmai când păream morți pentru totdeauna. Dar altceva tot așa de înălțător. Pe când în țările române se su-prima de către fanarioți armata, în Transilvania Maria Tereza înmînța regimentele de graniță românești, cari prin vitejia lor au ridicat mândria neamului și încrederea în viitor.

Impăratul Iosif al II-lea, recunoscător, întemeiază ca simbol satele *Salva, Romuli, Parva, Nepos* dedicate românismului latin. Ați înțeles acum Domnilor și Doamnelor, venerația mea pentru Blaj și profundul devotament cu care eu, fiu al vechei Românie, viu să mă închin sfântului templu al națiunii noastre. Dar pe lângă devotament și închinăciune aduc aici, în numele tuturor românilor din țară, prinosul nemărginitei noastre recunoștinți. Noi toți, mari și mici, români din toate unghiurile suntem fii sufletești ai Blajului. Din sămânța aruncată de Inochentie Micul a înflorit întreaga noastră dezvoltare culturală. Discipolii Blajului au multiplicat

școlile în Transilvania. Școala lor latinistă ne-a rupt din întunerecul oriental și ne-a îndreptat spre lumina occidentală. Petre Maior, Sincai, Samuil Klein duc mai departe opera de regenerare sufletească și o trec pe terenul național. La Roma misionarii Blajului învață latina pentru a demonstra originile nobile ale neamului românesc. Pentru prima oară Samuil Micu în prefața unei lucrări pronunță cuvintele „Mult este a fi născut român“. Iar ca urmare ei pot revendica drepturi politice care să înalțe neamul asuprit. Famosul *Supplex libellus Valachorum*, din 1792, cel dintâi manifest de revendicare politică a neamului, este opera discipolilor Blajului, în timp ce în principate Ypsilanții și Hangherlii jugulau în mod atroce populațiile sălbătăcite de mizerie și disperare. Dar opera Blajului se răspândește, se înalță și înaintează, încă un pas, un salt mare și Blajul trece munții. Gheorghe Lazar vine în București. El, discipol al școalei, e sămânța aruncată de Blaj în ogorul țării românești. În București Gheorghe Lazar scoboară în casa Marelui vornic Băleanu și e îmbrățișat de Marele logofăt Bălăceanu. Este providențial de simbolică această legătură, asociația dintre Gheorghé Lazar și boerul Băleanu, care a publicat *Abecedarul* lui Lazar, pentru că dela abecedar a trebuit să înceapă regenerarea, dela abecedarul lui Lazar și Băleanu. Națiunea română regenerată este opera boerului român și intelectualului transilvan. Unirea lor a constituit un suflet și o conștiință națională pentru întreg neamul românesc. Opera Blajului se întinde continuu, discipolii școalei trec, rânduri, rânduri, munții. Când, după aplicarea *Regulamentului organic*, Voevozii-domni din București și lași încep a întemeia școli, putem zice că numai partea materială e opera lor, partea morală și intelectuală este aproape exclusiv a Transilvaniei.

Lautian al Dv. este inspector al școalelor în Moldova, Bărnăuțiu și alți profesori la Iași. Aron Florian, Papiu Ilarian și mulți alții profesori în București. Dar permiteți-mi să vă dau un exemplu tipic. Liceul în care am învățat eu, eu, care am marea bucurie sufletească să vorbesc aici, în Blaj, înaintea Dv. liceul din orașul meu natal Craiova a fost fondat de Vodă Stirbey la 1840, pe când era Mare Logofăt al credinței. Pe cine credeți că a adus ca director care să organizeze primul liceu întemeiat de dânsul? Un discipol al Blajului, pe Ion Maiorescu care a condus acest mic institut mai înalt de cultură, pe timpuri, în Oltenia până la revoluția dela 1848. Mai pe urmă director al liceului craiovean fu celebrul Fontanini, membru al Academiei, elev al școalelor din Brașov și Sibiu, care mi-a fost și mie profesor. Fontanini cam exagera latinismul său, dar câtă înălțime sufletească punea în disciplinele lui școlare, marele și neuitatul dascăl, care făcu din întreaga mea generație / discipoli credincioși ai școalei Dv. Cu cel mai pios respect pentru memoria lui Fontanini aduc, aici în Blaj, omagiul întregii mele generații pentru tot ce a pus nobil și frumos în mințile și inimile noastre, el, însuflețitul răspânditor al doctri- nelor Dv. pedagogice. Tot la liceul din Craiova mai aveam un admirabil profesor de latină, pe Ion Faur, elev și discipol al Blajului. Dânsul fusese la 48 amestecat în revoluție și condamnat de unguri la spânzurațoare. Profesor de istorie aveam pe un bănățean, Drăgoescu, care ne vorbea de unitatea națională și când era supărat pe un elev îi striga: tu nu ești demn să lupți și să mori pentru ideal. Acelaș lucru, Doamnelor și Domnilor, se petrecea în toate liceele din țară, unde generoși profesori transilvăneni inculcau elevilor, alături de cultură, sentimentele lor de conștiință națională. Transilvănenii ne-au mai adus reguli de cugetare

și conduită cari sunt urmare a unei înlănțuiri istorice cu totul diferite de a noastră. Transilvania și în special Blajul a fost asuprit, persecutat, dar n'a suferit abjecta și depravanta umilire fanariotică. Candela Blajului putea licări de sus agoniei noastre fanariotice.

Dar, Doamnelor și Domnilor, dacă voiu părăsi terenul étic și spiritual, dacă voiu vorbi de alte aspecturi ale vieții neamului nostru, cine sunt autorii revoluției dela 48? Aici la Blaj începe la 2 Mai 48, pe Câmpul Libertății, mișcarea liberatoare a întregii Români.

Pentru că la București abia la 11 Iunie, după mai mult de o lună, izbucnește revoluția. Inițiativa vine tot dela focul sacru aprins în templul românesc dela Blaj. Ori pe ce teren ne vom pune, simțire și viață culturală, simțire și viață morală, simțire și viață politică, Blajul ca o stea polară conduce neamul românesc spre destinele lui superioare. În ziua de 2 Mai 48 se aflau pe Câmpia Libertății Moldoveni, Bucovineni, Bănățeni; iar din București se afla Dumitru Brătianu. Înainte de a merge la Iași ca să încerce mișcarea revoluționară marii fii ai Moldovei, Costache Negri, Alecu Russo, Vasile Alexandri, M. Costache Iepureanu, Lascar Rosetti, Gheorghe Sion au trecut prin Sibiu, Blaj și Brașov, orașe care se găseau în plină mișcare revoluționară. Acuma D-voastre ați fi în drept să vă întrebați pentru ce acest lung panegiric al Blajului și ce relații are cu războiul dela 77—78? Ce relații? Din câte v'am arătat d-voastre ați înțeles că în foarte mare măsură secolul și conștiința națională a celor care au făptuit actele de acum 50 ani sunt opera Dv. Aproape întreaga generație de atunci era formată la școala condusă de transilvăneni și mult din binele făptuit vi se cuvine ca prinos. Eu nu voi face o povestire analitică a războiului din 77—78, a luptelor la care a luat parte vitejește armata românească. Acele evenimente au avut un

mare răsunet la Dv. și mulți scriitori distinși ai Transilvaniei le-au istorisit. În largă măsură, pe toate terenurile, fiii și discipolii Blajului au avut influență profundă asupra cugetării românești și asupra sufletului poporului nostru. Războiul dela 77, pe care-l sărbătorim, este fundamentul renașterii naționale, el ne-a dat generația care a împins cu energie destinele neamului până la întregire, până la România Mare. Am ținut să demonstrez cât a fost de intimă și prețioasă colaborarea Transilvaniei la evenimentele din 77. Substratul sufletesc care anima conștiința ofițerilor noștri cari mureau cu sabia în mână pe redutele Plevnei, era în mare parte de origine transilvană. Dar în special rolul creator al Blajului fu de a stabili nu numai în noi, dar în Europa întreagă conștiința unei forțe și aspirații latine, solidară cu marile ei surori din Occident. Diferențierea definitivă de slavism tiranic și întunecat este opera generației dela 77, educată sufletește de numeroșii dascăli luminați ce ne-ați trimis. Curentul latin a fost în trecut și este și azi, mai mult ca oricând, pavăza de apărare a neamului nostru.

-Simt o deosebită plăcere să vă citesc o pagină din Istoria Literaturii Române a distinsului meu coleg dela universitatea din București, Ovd Densușianu, el însuși fiu al Transilvaniei, scump dar făcut nouă, care onorează catedra dela facultatea de litere. Ascultați vă rog :

„O epocă de regenerare începe pentru întreaga noastră viață intelectuală când învățații transilvăneni vin să propage prin scrierile lor convingerile pe care se întemeiază renașterea noastră dela începutul secolului trecut. Ideile pentru care a luptat școala transilvăneană au schimbat cu desăvârșire modul nostru de a gândi și lor le datorim multe din binefacerile de care ne bucurăm și cu care ne răsfățăm astăzi. Pentru un istoric

care urmărește progresele pe care le-am realizat de o sută de ani încoace, epoca în care au trăit scriitorii de peste munți apare ca una din cele mai fecunde din mișcarea noastră culturală. Și ceea ce dă un caracter deosebit acestei epoci este faptul că toți care au scris în acest timp au urmărit o singură țință, au avut în vedere triumful aceleiași idei și au dat un exemplu rar de solidaritate intelectuală“.

Trec Doamnelor și Domnilor peste evenimentele războiului din 77 desigur cunoscute de D-voastre. Grivița, Rahova, Smârdan, Plevna, Vidin aparțin istoriei. Armata noastră bine disciplinată, preparată de Generalii Florescu și Slăniceanu și-a făcut onorabil și cu vitejie datoria. Armata noastră a meritat nemuritoarele versuri pe care marele nostru poet Alexandru i le-a adresat după căderea Plevnei:

Oda ostașilor români.

Juni ostași ai țării mele, însemnați cu stea în frunte!
 Dragii mei vultani de câmpuri, dragii mei șoimani de nuntel
 Am cântat în tinerețe strămoșeasca vitejie,
 Vitejie fără seamăn pe acel timp de grea urgie,
 Ce la vechiul nostru nume au adaos un renume,
 Dus pe Dunăre în Mare și din Mare dus în lume!
 Vin acum, la rândul nostru, să v'aduc o închinare!
 Vin cu inima crescută și cu sufletul mai tare.
 Ca eroi de mari legende, vin să vă privesc în față,
 Voi, nepăsători de moarte, disprețuitori de viață,
 Ce-ați probat cu-avântul vostru lumii puse în mirare,
 Că din vultur vultur naște, din stejar stejar răsare!
 Dela domn pân' la opincă, duși de o soartă norocoasă:
 V'ați legat în logodire cu isbânda glorioasă
 Ș'ați făcut ca să pricepem a trecutului mărime,
 Măsurându-vă de-o seamă cu-a strămoșilor nălțime,
 Ș'arătând, precum prin nourii mândrul soare se arată,
 Cine-am fost odinioară, cine iar vom fi odată!!
 Să trăiți feciori de oaste! Domnul sfânt să vă ajute
 A străbate triumfalnic în cetăți și în redute,

Ca la Rahova cu tunul, ca la Grivița cu sborul,
 Ca la Plevna unde astăzi cei întâiu ați pus piciorul,
 Infruntând pe Osman-Gaziul, și prin fapt de bărbăție
 Ridicând o țară mică peste-o mare împărăție!
 O, viteji de viță veche! Auziți în depărtare
 Acel vuet fără nume ce răsună ca o mare?
 Sânt bătăile de inimi ale 'ntregului neam al nostru,
 Ce adună zi și noapte dorul lui cu dorul vostru
 Sânt vărsările de lacrimi pentru-acel care se stinge,
 Sânt urările voioase pentru-acel care învinge!
 O! Români, în fața voastră, colo 'n tainica cea zare,
 Vedeți voi o rază vie care 'ncet, încet răsare,
 Străbătând prin umbra deasă de lungi seculi adunată?
 E voiosul fapt de ziua mult dorită, mult visată,
 E lumina renvierii, e luceafărul sperării,
 E triumful luptei voastre, soarele neatârării!
 Dragii mei! din focul luptei oțeliți când v'ați întoarce,
 La cămin unde Româncea așteptând suspină, toarce,
 Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă și părinte,
 Ca la Domni, cu pâini și sare, vor ieși vouă 'nainte!
 Căci din voi fiește-care poată 'n frunte o cunună
 Și de gloria de astăzi și de gloria străbună!
 Pas dar! pas tot înainte! timpul vechiu de nou zorește!
 Viitorul României dat-au mugur ce 'ncolțește!
 O, copiii! de voi sânt mândru, simt acea mândrie mare,
 Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare.
 Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să mor ferice!
 Astăzi lumea ne cunoaște: Român zice, Viteaz zice.

Ca să vedeți D-voastre spiritul care anima generația dela 1877 permiteți să vă citesc câte-va rânduri din entusiastul discurs pronunțat de Ion Brătianu la Cameră în ziua de 30 Aprilie 1877, cu ocazia declarării războiului: „în România, ori unde vei pune piciorul, dai de un morman frământat și plămădit cu sângele a sute de generațiuni românești. Fiecare vâlcea, fiecare râu, fiecare colină a României are svoniri de fapte eroice, cari fac ca pământul unei țări să primească întipărirea națiunii și să devie astfel proprietatea, patrimoniul ei“.

Dar Doamnelor și Domnilor rezultatele imediate ale războiului n'au fost la înălțimea sacrificiilor. Cu toate eforturile marilor patrioți din fruntea țării, Ion Brătianu și Mihail Cogălniceanu, la Congresul din Berlin, aliatul nostru Rusia s'a purtat cu noi, cari apărusem la un moment oportun ca salvatori, s'a purtat neleal și cu deplină ingraturdine. Am pierdut Basarabia dar robustul optimism al marilor noștri oameni de stat Ion Brătianu și Mihail Cogălniceanu nu s'a desmințit. Dânsii pare că întrezăreau în viitor ce ne rezervă providența în misterele ei nepătrunse. Și iată vedeți cum, azi, după 50 de ani, micul elev al liceului latinizant din Craiova, condus de spiritul și doctrina Blajului, care în 77 cântă în clasă după fiecare victorie „Deșteaptă-te Române vine azi, aici în Blaj, să se închine templului Romanismului și să ceară cu cel mai profund respect și recunoșcător devotament binecuvântarea Mitropolitului în sfânta cetate a Blajului, astăzi pentru totdeauna românesc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

scame pe seama răniților români din războiul României. Iar când colecta a fost gata, profesorul *Ion Micu-Molodvanu* trimitea la București această scrisoare, pe care o aflăm între hârtiile bibliotecii noastre celei mari:

„Blaj, 29 Iunie 1877.

Onor. Domnule Președinte,

Ca să concuștem și noi, cât de puțin spre a micșora suferințele vulneraților (răniților) români, am întreprins o colecție al cărei rezultat:

520 floreni, în bancnote austriace

4 napoleoni (aur) à 20 fl.

8 galbeni austrieci

3 taleri austrieci à 2 fl.

11 taleri à 1 fl.

13 chilograme 550 gr. scame, 5 pânze, 3 făși și alte 35 obiecte de legat, avem onoarea a Vi-le trimite Onorat Domniei Voastre și anume: banii în două gropuri, din cari unul conține hârtia monetă, celalalt metalul, prin poștă, împreună cu șirele acestea, iară scamele prin mijlocirea Dnui Diamandi Manole care a promis binevoitorul concurs spre aceasta.

Alăturând lista contribuenților, revăzută amăsurat prescrișelor regimului, Vă rugăm Onorate Domnule Președinte a primi încredințarea prea distinsei noastre considerațiuni*.

*

Am dat la tipar această scrisoare acum, când întreagă țara românească, din care face parte astăzi și Ardealul, nu numai în gând ci și în faptă, prăznuiește pomenirea mărețului război dela 1877—78, ca o dovadă mai mult, că Blajul a știut să sară și cu umilul său obol, fie chiar și numai filerul văduvei din sf. evanghelie, întru ajutorul marilor interese naționale.

Biblioteca Centrală.

A. Lupeanu.

Bucuria Norvegienilor. De 10 ani Norvegienii n'au mai putut bea nici un fel de beutură bețivă, pentru că și în țara lor ca și în America vinderea beuturilor era oprită. Când în sfârșit parlamentul norvegian a hotărât că iarăși se poate bea, atâția oaspeți erau în cărciume, încât numai poliția a putut face rânduială. Să vedem acum ce vor spune învățații, când era mai fericită Norvegia, când nu se putea bea nimica, ori acumă că se bea iarăși?

— „Ei, ie“, a adaos alta, „dară în sfârșit omul e om, și nu smeu; bărbații noștri n'au arme, ungerii au arme“. Iși, vor câștiga ai noștri și arme. Dară n'avem ce mănca, a răcnit cealaltă; de mai multe zile măncaș scoarță de lemn; mai bine era dacă rămâneam în sat și ne omora ungerii pe toți, am fi scăpat de tot năcazul, și n'am rătăci ca lupii prin munți, și în sfârșit tot se poate întâmpla să ne învingă ungerii.

— „Bateți gura femeia slabă“, i-a zis o mușiere gârbovită de bătrânețe, nu te teme. N'ai auzit preotul ce a zis cătră bărbații noștri ieri când au pornit la bătaie și i-a binecuvântat? „Oameni bunii să nu vă uitați că ungerii sunt mai mulți, mai bine îmbrăcați, armați și harnici, că noi ne batem pentru casa și brazda noastră, pentru acele locuri sfinte, unde sunt înmormântați părinții noștri, că Dumnezeu e cu noi, și dacă n'au putut străbate în acești munți turcii și tatarii, cum vor putea ungerii?“

Din Memoriile lui

Ioșif Șterea Șulășin.

Cât e dealul de lungat
Nu-i ca lancu de'narmat.
Că-și face tunuri de brad
Și merge la Bălgărad,
Și-și face tunuri de fag
Și merge la Cluj cu drag.

Cum stă Lumea și Țara?

Sfatul Micei Înțelegeri.

Era planul la începutul primăverii ca Sfatul Micei Înțelegeri din anul asta să se țină în România. Mai în urmă însă guvernele Micei Înțelegeri s'au hotărât să țină sfatul Micei Înțelegeri în Cheoslevacia, Miniștri de esterne ai Micei Înțelegeri. se vor întruni în orașul Ioachymon din Boemia.

În ziua dintăi vor sosi la Praga membrii delegațiunii române și jugoslave de unde își vor continua drumul spre Ioachymon.

A doua zi înainte de amiază va avea loc prima ședință a miniștrilor de esterne, iar după amiază vor face o scurtă călătorie până la vestitele băi Karlsbad și Marienbad,

A treia zi se va ține a doua ședință a sfatului când se vor desbata amănunțit toate lucrurile cari privesc deaproape țările Micei Înțelegeri. După această ședință miniștrii de esterne vor primi pe trimișii gazetelor din toată lumea și vor sta de vorba cu ei asupra lucrurilor desbătute în sfatul Micei Înțelegeri.

Ziua de 10 Mai sărbătorită la Paris.

Praznicul neatârării țării noastre de sub jugul turcesc a fost sărbătorit cu multă căldură în țara întreagă. Capitala l-a sărbătorit cu multă strălucire. Parlamentul a ținut ședință sărbătorească. Pretudindeni în țară au fost trimiși dela București, vorbitori dintre cei mai buni și mai aleși învățați, cari au ținut cuvântarea sărbătorească despre însemnătatea lui 10 Mai 1877.

Ziua lui 10 Mai a fost sărbătorită și la Paris, de către sora noastră Franța, care ține cu orice prilej să-și arate dragostea de soră ce ne-o păstrează cu statornicie și credință frățescă. Serbarea s'a ținut la Legația română unde au fost de față Dnii Poincaré, Millerand, Heriot, Paul Boncour și alți mulți bărbați de seamă ai Franței și buni pretini ai României, precum și alți numeroși aleși prietini, învățați, scriitori, artiști și ziaristi.

Ministrul României la Paris, dl Diamandi a rostit o cuvântare foarte frumoasă despre însemnătatea lui 10 Mai. Întreg praznicul dela Paris a fost o vie dovadă a dragostei de care se bucură România și poporul român.

Oaspeți italieni în Romania.

La 15 Mai a. c. se va deschide la Galați, și Sulina, în cele două mari porturi ale țării noastre, sfatul comisiunii europene a Dunării. Cu acest prilej România va fi cercetată de o escradă de vase italiene, compusă din două contratorpiloare, cari vor veni la Galați și la Sulina. În anul acesta sfatul fiind prezidat de către trimisul Italiei, vasele de război ale națiunii președintelui vor visita porturile în cari se țin ședințele Sfatului.

Vasele italiene au și sosit în ziua de 10 Mai la Constanța, unde s'au oprit câteva ceasuri și au vizitat amănunțit marele nostru port. Dela Constanța oaspeții italieni au plecat la București și au luat parte la marele nostru praznic național din 10 Mai. În București au cercat muzeele și instituțiunile publice ale țării, rămânând adânc mișcați de toate câte au văzut în București și în România.

Italianii și Jugoslavi s'au înțeles.

Săptămânile trecute era cât p'ea să se aprindă focul în Balcani din partea Albaniei. Italianii și Jugoslavi erau cât p'aci să se încăiere. Lumea întreagă era îngrijată din pricina neînțelegerii iscate între cele două popoare. Se vorbea, că izbucnirea războiului ar fi cătăie numai de zile ori chiar ceasuri.

Acum ziarul sârbesc „Pravda“ care are strânse legături cu guvernul jugoslav scrie, că neînțelegerea cu Italia e în afară de orice prinejdie. Se spune că amândouă țările au ajuns la deplină înțelegere în cele din urmă două săptămâni. Dă Doamne să fie așa!

Bande de comitag bulgari în Grecia.

Ziarele streine scriu, că bande de comitagii bulgari au trecut granițele Greciei, în Tracia răsăriteană, vrând să nimicească linia ferată. Comitagiile au fost atacați cu focuri de armă de către grănicerii greci și s'au retras cu pierderi însemnate. Guvernul grecesc a trimis pentru întărirea granițelor dinspre Bulgaria o divizie ca să fie gata oricând.

Guvernul german a desființat partidul muncitoresc.

Scriu gazetele de zi, că poliția din Berlin a cerut ministrului de interne să desființeze organizațiile partidului muncitoresc naționalist, fiindcă a eșit în liveală, că acest partid, prin faptele sale din ultimul timp, amenință ordinea publică și siguranța statului. Muncitorii sunt tare cătrăniți, dar n'au ce face. Guvernul german a hotărât cele mai aspre măsuri împotriva muncitorilor, dacă nu se vor supune și vor încerca pe ascuns să-și reînființeze iar partidul.

S'a sfârșit revoluția din Mexico.

După aproape doi ani impliniți se pare, că revoluția din Mexico se apropie de sfârșit. Generalul Manceda, șeful trupelor revoluționare, s'a arătat gata să depună armele și să se supună cu întreagă armata care-l urmează, dacă va putea ajunge la o înțelegere deplină cu președintele Diaz.

Ne-am bucura, dacă s'ar sfârși o dată și aceste sângeroase turburări, ca și altele din alte părți ale lumii, căci ne pare rău de orice picur de sânge omenesc, vărsat de prisos și fără înțeles.

Supliment la „Unirea Poporului“ nr. 20.

Ardealul și Răsboiul

dela 1877—78

Conferință ținută la Blaj în ziua de 10 Mai 1927 cu ocaziunea
aniversării a 50 ani

de
BCU Cluj / Central University Library Cluj

M. Seulescu

fost ministru, profesor la Universitatea din București.

Blaj 1927

Tipografia Seminarului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sfârșitul hoțomanului Niculiță.

— Temutul bandit a fost împușcat de jandarmi, cu tovarăși cu tot. — Celea din urmă isprăvi. — In lupta cu hoții au pierit și doi jandarmi. —

Cine n'a auzit, de doi ani încoace, de vestitul hoțoman Niculiță Haralamb, din codrii Moldovei? Cetitorii gazetei noastre își aduc aminte de isprăvile pe cari le făcuse el, în vara trecută, pe drumul Borsecului, când jefuise, ziua în amiaza mare, pe niște englezi și pe inginerul Precup dela Târgu-Mureș. De-atunci Niculiță tot de hoții s'a ținut, băgând în fiori de moarte mai cu seamă pe negustori și pe bogătașii cari se plimbau cu automobilele prin munți. Se purtau și el și cetașii lui îmbrăcați numai în haine militare și răsăriau unde nici cu gândul nu gândeai, ațintind puștile la călători și culegându-le paralele, mai cu seamă dacă erau multe, caci dela mii la vait Niculiță nu-și făcea de lucru. Cu sărăcimea nu-și prindea mintea și apucase să aibă și cântec, cum au avut Dăianu și Tunsu și Codreanu.

Niculiță de felul lui se trăgea dintr'o comună de pe la Dorna, din Bucovina, și era om isteț, voinic și frumos. Tot așa erau și cetașii lui, care de care mai chipeș și mai desghet. Cel mai credincios tovarăș îi era chiar un frate al său, Simion Niculiță, și mai avea pe încă alți doi frați în bandă, pe Chirileni, Niculae și Vasile a Chirilei.

Că de ce șor fi lăsat acești isteți țărani gospodăriile lor, unii chiar și nevestele, ca să se apuce de hoțit prin codrii, cine ar putea s'o spună? Că pe ei, astăzi, de geaba i-ar mai întreba cineva, n'ar putea răspunde, fiindcă zac în morminte, uciși de gloanțe, precum e soarta tuturor tâlharilor. Toate hoțiile duc, mai curând sau mai târziu, la această moarte, decât care mai jalnică și mai sfâșietoare abia se poate închipi pe lume.!

Celea din urmă isprăvi.

Am primit chiar noi, la redacție, încă înainte de sfârșitul hoțomanului și a bandei sale, o scrisoare dela Părintele Cojocariu preotul din Corbu, în care ni-se povestea „lovitura“ pe care a dat-o Niculiță în zilele de 14 Aprilie în Borsecul de sus, la fabrica „Bistricioara“.

Ne scrie Păr. Cojocariu, că Niculiță sosise la Borsecul de sus în seara zilei de 13 Aprilie și a intrat ată la cărciuma lui Buciuman, cam 300 de metri dela postul de jandarmi. Niculiță mai avea cu el patru cetași. Și au cerut băutura.

Buciuman nu era acasă și chelnerul lui, știind ce mușterii au căzut la cărciumă, da să mintă, că nu este bere, dar se duce să aducă dela alt hotel, socotind că în vremea asta va putea înștiința jandarmeria.

Însă n'a nimerit-o cu minciuna, că Niculiță, pricepându-i gândurile, i-a ras nește palme de-a ieșit cu capul prin fereastră. Atunci s'a găsit bere numai decât și hoțomanii s'au pus la băute.

În vremea asta, sosiau și alți oameni la cărciumă și cine intra căpăta de băut cât îl ținea șerparul, dar de ieșit nu mai putea ieși nimenia.

Pe la ceasurile 12 noaptea a sosit și crășmarul Buciuman dela Piatra și văzând ce-i, umbla să sperie pe hoți cu revolverul. Niculiță l-a luat însă răzând de ceafă și l-a împântat pe un scaun:

— Nu fi prost, măi Buciumane, că te curăț. Șezi și bea și tu cu noi, că de unde nu, vai de steaua ta!

Buciuman ce putea să mai facă? S'a dat și el la petrecanie și golea la păhare, de teamă ca de voie bună.

Pe la ceasurile 4 de dimineață Niculiță și-a luat tovarășii și a plecat, plătind toată băutura ca un domn, ba și fereasta spartă de chelner, cu capul...

A doua zi, hoții s'au înfățișat la firma „Bistricioara“ din capul comunei Corbu și au cerut să li-se deschidă cassa de fier cu bani. Cum casierul nu era în comună, ceilalți funcționari nu aveau cheile dela cassă. Atunci Niculiță dete porunca:

— Să vie un mecanic, să strice lada! Noi fără bani nu plecăm de- aici!

Mecanicul a și fost adus, de guler, de unul dintre bandiți și a fost pus la muncă.

— Ori strici cassa, ori te împușcăm!

Și i-au și plimbat o țeve de carabină pe sub nas, ca să nu i-se pară a glumă. Mecanicul s'a apucat de lucru, rămânând sub paza unuia dintre hoți. În timpul acesta Niculiță s'a dat la povești cu funcționarii, apoi s'a dus la nevasta casierului, la d-na Reteșan și i-a spus:

— Să ne faci ceva de îmbucat, cucoană, că suntem flămânzi. Știi, colea ceva bun, ca pentru niște fețe alese.

Cu Niculiță nu era de glumit și d-na Reteșan le-a gătit o masă domnească și, până când asuda mecanicul să spargă cassa de fier, bandiții se ospătau boerește.

Pe când au isprăvit cu prânzul, și mecanicul era gata cu lada. Niculiță a cotroboit-o pe indelete, în văzul tuturor funcționarilor și aflând vre-o 11,200 lei i-a pus la buzunar.

In cassă erau și 1600 lei ai bisericii din Corbu, dar de aceștia Niculiță nu s'a atins!

Când a fost la plecare, pe mecanic l-au plătit cu 500 lei, apoi vrând să dea chitanță despre bani furați, hoții au plecat liniștiți, zicând:

— La revedere!

În drum, dând de un automobil cu trei domni din Borsec, i-au buzunărit și pe aceia de vre-o 8000 lei, apoi lăsând domni pe jos, s'a urcat Niculiță cu bandiții lui în automobil și au pornit-o în goană spre Valea seacă. La plecarea dela „Bistricioara“ hoțomanii au strigat „la revedere“ și nu și-au adus aminte că altfel va ieși treaba.

Colonelul Manoliu.

În sărbătorirea Paștilor, d. Colonel Manoliu, comandantul batalionului de vânători de munte din Suceava, mergea cu automobilul spre orașul Piatra, având alături pe d-na și pe d-șoara Manoliu. Când erau aproape de comuna Galu, în poiana Strânsura, le-au ieșit în cale doi jandarmi și, cu puștile întinse, au strigat:

— Stop! Stați!

Mașina s'a oprit și colonelul Manoliu s'a dus ată la jandarmi și s'a răstit înciudat:

— Eu sunt colonelul Manoliu! Cum îndrăzniți să mă opriți în drum?

Unul dintre jandarmi răspunse scurt:

— Iară eu sunt Niculiță! Să iertați, dar n'am băgat de seamă că sunteți militar. De ce umblați cu automobilul fachis?

— Lasă-mă dar să trec!

— Oho, mai domol, dom'le colonel, asta

deocamdată nu se poate, că mă dai pe mâna jandarmilor.

— Te și dau, că eu ca militar nu pot face altfel.

— Atunci poștiți colea și hodiniți până mai după amiază. Și ca să nu vă urțiți, poștiți și gustați ici din lichioru ăsta fain, că-i bun și dulce.

Colonelul n'avea arme și turba de necaz, dar n'avea ce face. Au închinat cu toții din lichiorul lui Niculiță și după vre-o patru ceasuri de povești, colonelul a putut pleca în treaba lui. Niculiță cu bandiții s'au așezat în poziție de „salutir“ și au zis încodată:

— Scuzați domnule colonel!

Perirea lui Niculiță.

Pe la începutul lui Mai, bandiții s'au apropiat de orașul Târgu Neamț din Moldova și umblau să jefuiască poșta, ori măcar pe nește negustori bogăți, după sfeteală. Înainte de-a intra în oraș ei s'au oploșit în pădurea Blebea, la vre-o câțiva kilometri de târg.

Doi din ceată, Simion Niculiță și cu Neculai Chirileanu au coborât în oraș, să vadă cum stau lucrurile. Era noaptea târziu și ploaia. Și dormia tot orașul, afară de cărciuma lui Lazarovici, unde petreceau niște ovari birjari (cărutași).

Celea două iscoade au intrat la Lazgarvici să se mai usuce de ploaie și să imbuce ceva. Însă dacă s'au simțit la căldură și la vin, s'au dat la petrecute, vânturând banii ca ploaia.

Ovreei din cărciumă, aprinși și ei de vin, au căzut la prepus asupra celor doi străini darnici și, la un moment dat, au sărit asupra unuia dintre hoți, care ieșise în chelnerai. Birjarii erau mulți și sdraveni. L-au cocoloșit pe Simion Niculiță de dinapoi și, pocnindu-l cu un scaun în cap, l-au răsturnat la pământ.

Atunci au năvălit din uliță doi polițiști și l-au legat pe Simion. Neculai al Chirilei era într'o odaie mai în fund și n'a simțit nimic ce s'a întâmplat cu tovarășul său. El bea liniștit la masă și asculta cum cântă un bețivan dela altă masă.

Polițiștii l-au incolțit apoi foarte repede și pe el. Însă Neculai a mai putut să-și tragă revolverul din sân și a împușcat pe un gardist în grumazi. Dar era prea târziu. Birjarii și gardiștii l-au biruit și l-au legat cobză.

Celealalte au urmat apoi foarte repede și foarte curând. Cei doi hoți au fost duși la poliție și siliți să spuie unde îi căpitanul Niculiță?

O companie de jandarmi a plecat în pădurea Blebea și l-au găsit a doua zi pe Niculiță chiar la mâncare, culcat pe iarbă într'un desis. Când a văzut jandarmi a sărit ca ars și a țintit cu carabina în caporalul Niagara Vasile. Pușca a bufnit fioros și bietul căprar s'a răsturnat mort.

Atunci Niculiță o luă la fugă prin pădure, dar s'a întâlnit față în față cu alți doi jandarmi cari l-au luat repede la ochi. O clipă numai, trei focuri de pușcă, și temutul Niculiță s'a răsturnat ca un buștean, pe patul de frunze al pădurii. Nici n'a mai seos nici un cuvânt, ci din piept îi gâlgăia un râu de sânge, pătându-i uniforma de jandarm, nouă-nouă.

Niculiță era gata. S'a încheiat o viață de haiduc, dintre cei mai vestiți și mai îndrăzneți.

Jandarmii au urmărit apoi cu aceeaș grabă și pe Vasile Chirileanu, al patrulea bandit, ce mai era în pădurea Blebea și fugise și el deocamdată cu Niculiță. L-au și găsit și l-au prins, după ce a împușcat și acesta pe căprarul Crețu. În drum spre oraș, vrând să fugă, jandarmii i-au trântit și lui Vasile Chirileanu un glonț în ceafă, curățându-l dintre cei vii.

Aceeaș soartă au avut-o și ceilalți doi cetași cari fuseseră prinși noaptea la căruciuma lui Lazarovici. Având să fie duși spre Bucovina, au încercat și ei să fugă, și au fost împușcați de santinelele cari îi petreceau.

Astfel întreagă banda lui Niculiță Heralamb și-a împlinit vâleatul, curățită de puștile jandarmilor. Deacum doar cântecele poporului de vor mai pomeni, că a fost odată un hoțoman vestit, pe care îl cheama Niculiță Heralamb și a murit de glonț, în codrul Blebii, ca toți haiducii.!

Foaie verde tămâiță
Mi-a pierit și Niculiță
La răscrucea codrilor
In prohodul puștilor!
Codru-și sună frunza rară:
Of, ce moarte de ocară
Intr'o zi de primăvară.!

10 Maiu la Blaj

Marea sărbătoare a neamului românesc, împlinirea alor 50 de ani, de când România este liberă și neatârnată de nimenea, afară de Dumnezeu, s'a prăznuit la Blaj cu toată însuflețirea și pompa cuvenită.

Dimineața s'a slujit sfânta liturgie în catedrală de către toți directorii și câte doi profesori ai școlilor din Blaj, în frunte cu vicarul mitropoliei și inspectorul școlilor noastre, parcanonic Dr. Ambroziu Chețianu. Inșuși I. P. S. mitropolit Vasile a ținut să fie de față la această mare slujbă, ocupându-și tronul din presbiteriul catedralei, pe care nu mai șezuse din vara trecută, dinaintea operației grele peste care a trecut. Corul l-a condus vestitul nostru cântăreț, profesorul Ioan Moldovan. La slujbă a luat parte dl. M. Săulescu, profesor universitar dela București, fost ministru, delegatul Universității Libere, elevii tuturor școlilor în frunte cu profesorii lor, precum și toți funcționarii de stat din Blaj. După sf. liturgie s'a cântat doxologia cea mare, dându-se mulțumită lui Dumnezeu pentru marea binefacere de care ne-a împărțășit.

Serbarea.

Am trecut apoi cu toții în sala de gimnastică a liceului de băieți, unde s'a început serbarea cu imnul regal, cântat de orchestra și corul liceului de băieți, condus de dl prof. Heltmann. Dl M. Săulescu a ținut frumoasa cuvântare pe care o dăm în întregime ca supliment la numărul nostru de astăzi, pentru că intru atâta este de frumoasă și așa mari laude aduce Blajului, cum de mult n'am mai auzit. Dacă n'ar fi fost Blajul, cu arhieriei și bărbății săi cei mari, plini de dragoste și de însuflețire pentru neamul nostru, dacă n'ar fi fost școlile Blajului cu avântul lor pentru tot ce este românesc, nu se întâmpla nici răsboiul pentru neatârnată dela 1877—1878. Asta a fost miezul vorbirei învățatului profesor.

Cuvântul Arhierelui.

Escelența Sa mitropolitul, vădit mișcat de cuvintele de laudă aduse școlilor noastre i-a răspuns cam în felul următor:

Incântat de frumusele și marile laude aduse Blajului nostru, Vă pun o singură întrebare, dle ministru și profesor: Datu-v'ati vreodată seamă, cum de aceste școli năcăjite ale Blajului au putut să aibă izbânda pe care D.-Voastră ni-ați descris-o? Care să fi fost cauza acestei mari izbânde? Iată Vi-o spun eu. Noi Românii uniți am făcut legătura cu Roma, care ne-a arătat un nou drum spre izbândă. Biserica răsăriteană este de părerea că facem destul poruncilor dumnezeiești, dacă ne rugăm numai. De aceea a avut această biserică

atâția pustnici și călugări cucernici. Biserica apuseană pe lângă rugăciune mai adaugă și munca neîntreruptă, zicând: Roagă-te și lucră. Și această biserică mai bine a înțeles învățătura Domnului, care a zis: „Mergând învățați toate popoarele, învățându-i pe ei să facă toate câte le-am spus vouă“.

Urmând felul acesta de purcedere al bisericii apusene, arhieriei, preoții și dascălii Blajului au ținut într'o mână crucea și evanghelia, iar în cealaltă învățătura și munca neistovită, și astfel au făcut în cei 170 de ani de trai mai mult decât alții în de 3 ori atâta vreme. Dela biserica apuseană au mai învățat ei și naționalismul și patriotismul cel neînfrânt, căci scris este, că Mântuitorul nostru Isus Hristos, înainte de patima sa privind spre cetatea Ierusalimului lacrimi vărsând a plâns, știind că nici piatră pe piatră n'o să mai rămână dintr'ansa. Așadară Isus și-a iubit națiunea și patria, și-a iubit-o până la lacrimi. Urmând această pildă Blajenii au fost totdeauna cei mai neînfricați luptători naționali, groaza și spaima Ungurilor.

Iată așadară pentru ce a fost Blajul pururea în fruntea tuturor mișcărilor noastre naționale. Iată pentru ce școlile sale au fost cele mai bune și cele mai vestite din toate colțurile locuite de Români, iată pentru ce elevii școlilor noastre au făcut cinste și mândrie neamului nostru.

Urmând vechile obiceiuri, școlile noastre nu numai că nu vor slăbi nici de aici înainte, ci se vor tot ridica, făcând cinste neamului și țării noastre, ceea ce să dea preabunul și preamilostivul Dumnezeu.

— Au urmat apoi câteva declamări și cântece, după cari serbarea s'a isprăvit. Seara orchestra pompierilor din Blaj a făcut retragere cu torțe.

DE PRIN SATE.

Intru mărirea lui Dumnezeu.

Au contribuit pentru biserica română unită din Ludoș, județul Sibiu, următorii buni creștini din Warren Ohio, Niles Ohio și jur, America, precum urmează: Gheorghe Tănase, Ioan Albu, și Ioan Popp, câte 5 Dol, Gheorghe Nan, Ioan Nan, câte 2 Dol. Simion Anghel 1. Dol. toți din Ludoș. Ioan Domnariu saia 5 Dol. Ioan Utan 1'50 Dol. Nic Rădoiu 1 Dol. Nic. Orăștean 1. Dol. Dumitru Popa 1'50 Dol. Nic. Fleșeriu 50 cenți și Ioan Suci 50 cenți, toți din Apoldul de jos. Nicolae Florea, Tăpârcea 2 Dol. Gheorghe Orășan Pianul de jos. 2. Dol. Ion și Parăschiva Gusan Sângătin, 1. Dol. Soanea Păneriu Doștat 1. Dol. Ilisie Anghel Boz, 1. Dol. Ioan Sinea, Drașov, 1 Dol, Avram Cosma Ghirbom 1. Dol. Ioan Macarie, Vag, 1. Dol. Ioan Stanciu, Gales, 1. Dol. Ilie Stirbețiu, 1. Dol. Ioan Sârbu, Traian Ion Rușă, Maria Căndea, Teodor Hampu, Nic. Podariu, Nic. Mitea și Victor Mitea câte 1. Dol. Ioan Gârbovean 75, cenți. Gheorghe Clovda, Gheorghe Popa și Ion Fara câte 50 cenți, Lazar Tărtărean 35 cenți. Pavel Silea și Alex. Turcu câte 25 cenți.

În numele reprezentanței parohiale prin aceasta confirmăm primirea sumei de Dolari 45, patruzeci și cinci, trimiși de Ioan Albu, din Niles O. Aducem și pe aceasta cale cele mai frumoase mulțumiri donatorilor și în special lui Gheorghe Tănase și Ioan Albu, cari i-au colectat și trimis.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să răsplătească din belșug jertfele făcute pt. sf. casa lui.

Ludoș la 5 Maiu 1927

Gheorghe Tănase
surator I

Ilie Berghezan
preot

Stirile Săptămâni

Programul serbărilor din Blaj.

Ziua I, 14 Maiu 1927 (Sâmbătă):

Ora 8—12 Concursuri de gimnastică:

- Salt liber în înălțime.
- Salt liber în lungime;
- Aruncare cu glob;
- Aruncare cu disc și
- Alergare.

Ora 3—5 p. m. Exerciții libere comune (proba generală).

Ziua II, 15 Maiu 1927 (Duminică):

Ora 7,15 Primirea oaspeților la gară;

„ 7,45 — 9,30 Serviciul divin în Catedrala Mitropoliei.

„ 9,30 Conducă festiv, cortegi etnografic la „Câmpia Libertății“.

„ 10,30 Festival comemorativ la „Piața Libertății“.

„ 12 Dansuri populare în Piața I. Clain.

„ 4—6 p. m. a) Exercițiile libere de gimnastică, (ansamblu), executate de elevii tuturor școlilor secundare, în Piața istorică a Blajului;

b) Producțiuni de gimnastică

c) Publicarea concursurilor de gimnastică și premiarea școlilor reușite.

„ 9 seara: Concert festiv în sala de gimnastică a liceului de băieți.

*

Dela Administrația gazetei. Acest număr al gazetei noastre, din cauza repaosului din ziua de 10 Maiu, iasă cu o mică întârziere. Pe viitor, gazeta se va tipări iarăși la ziua numită, după obicei.

Dl general Averescu distins. Maiestatea Sa Regele a distins pe dl general Averescu cu marea cruce a cordonului „Regele Carol“, una dintre cele mai mari distincții ale țării noastre.

Sărbătorirea episcopului Majláth.

În ziua de 1 Maiu Ungurii catolici din Ardeal au sărbătorit pe episcopul lor foarte harnic și zelos Dr. Carol Gustav Majláth, care atunci împlinise 30 de ani, de când a fost hirotonit într-un episcop. I-au făcut dar un automobil frumos.

Moștenitorul de tron al Spaniei.

Regele Spaniei, care a fost foarte greu bolnav de gripa spaniolă, îndatăce s'a făcut sănătos, s'a îngrijit de moștenirea tronului. El are trei feciori, dintre cari cei doi mai mari sunt surdo-muși, așa că aceia nu pot moșteni tronul. A hotărât deci ca fiul său al treilea, care este de 17 ani, să fie moștenitorul tronului. Nu peste mult se va aduce o lege care va regula moștenirea tronului, și fiul cel mai mic al regelui, Juan Carlos, va fi numit moștenitor.

O femeie slăbită de o bivoliță.

Soția lui Petroiu Arion din comuna Subcetate de lângă Hațeg a plecat cu familia la biserică în sărbătorile Paștilor. Pe drum însă a fost atacată de o bivoliță. Neavând vreme să se ferească, bivolița a luat-o în coarne, și a tărit-o cam 10 metri, sfâșiindu-o într'un mod îngrozitor. Spintecată și cu mașele epite din pânțele au dus-o la spital. Aceeaș bivoliță a atacat și pe bărbatul ei care a scăpat cu rane mai ușoare, și pe copilul lor de 6 ani, cărula i-a zdrobit genunchiul stâng.

Din isprăvile bolșevicilor cetire.

Un profesor suedez, care cunoaște foarte bine limba rusească, a fost nu de mult în Rusia și

a scris o carte despre împrejurările din Bolșevicia. Despre alegerile din Bolșevicia el spune, că întrebând pe un țaran, cum se fac acolo alegerile, i-a răspuns: „Dacă ni-s'ar da porunca să alegem un cal în Sovietul satului, am fi nevoiți să-l alegem“. Despre trenuri spune, că în clasa I. călătoresc domni bolșevici, lefăindu-se în barșonuri și mătăsuri, iar în clasa IV. țarania ca vitele. Școlile sunt goale, 96 la sută dintre oameni nu știu scrie și citi. Se miră la urmă că poporul rus mai poate suferi atâtea nedreptăți, câte i-se fac. Se vede că este mai puțin simțitor decât o vită.

Înghetul din noaptea de 11 spre 12 Maiu. După o ploaie foarte rece în ziua de 11 Maiu (Miercuri) seara a venit un senin, iar noaptea o brumă și apoi un îngheț mare. Apa a înghețat în vase. Florile pomilor, viile și legumele au suferit mult.

S'au încreștinat 12 turci. Zilele trecute patriarhul Dr. Miron E. Cristea, înconjurat de mai mulți preoți, a botezat la biserica Târca din București 12 turci, pe cari i-a întors la religia ortodoxă preotul D. Micșunescu.

La tăiat trenul. Trenul express, care a plecat Vineri la ora 7:33 dimineața din gara Blaj, a zdrobit pe un lucrător care lucra la calea ferată în gara Câmpul Libertății. Moartea a fost tulgerătoare, după ce i-a zdrobit capul și i-a tăiat și amândouă mâinile.

Încă o mare falsificare de bani. Pilda Ungurilor se vede că prinde. Grecii au crezut că e bine să-i urmeze, mai cu seamă când au văzut ce pedeapsă mică a primit prințul Windischgraetz. S'a dat adevărat de urma unei falsificări mari de bani egiptieni și englezi în Grecia. La această falsificare și-au dat ajutorul funcționari foarte înalți din Grecia. Numai bani englezești s'au găsit falsificați peste trei milioane fonți șterlingi, iar egiptieni atâția, încât dacă nu li-se dădea de urmă falsificatorilor, banca națională a Egiptului astăzi ar fi bancrotată gata.

Ungaria n'are decât o singură baie de aur. Că Ungurii ne sunt dușmani de moarte, o știm și o vedem zilnic. Cauza este, că cele mai mari bogății ale fostei Ungarii le-am moștenit noi nemernicii de Valahi puturoși, cum ne numeau ei. Astfel de pildă multe băi de aur din Munții Apuseni. Biata Ungarie de astăzi n'are numai o singură baie de aur, la poalele muntelui Matra, pe dealul Lahota. Și aceasta abia acuma a cumpărat-o statul maghiar dela o societate. Baia mai conține pe lângă aur și aramă.

Patru gemeni. Într-o parte a orașului Londra femeia unui lucrător a născut patru copii deodată, dintre cari trei sunt feciori și una fată. Atât copiii cât și mama sunt deplin sănătoși.

A murit fostul episcop militar al Austro Ungariei. Cine dintre ceice au călătorit în război n'a auzit despre episcopul militar Dr. Bjelik Emeric? Era bine cunoscut și de Românii noștri. Născut la 1860 din părinți săraci; tatăl său a fost fierar în Nyitra, și încă tânăr, care nu știa o bâcă ungurește. Și-a crescut copilul cu multă greutate. Dar ajungând teolog a putut trăi și a fost hirotonit de preot. A intrat în șirul preoților militari, iar episcopul militar de pe atunci l-a luat lângă sine ca ajutor. După moartea episcopului a ajuns el episcop militar. Iar după război s'a retras din episcopie și a trăit ca prepozit la Oradea Mare. Papa l-a numit apoi administrator apostolic romano-catolic al diecezei Orăzii. Zilele trecute l-a lovit guta, iar după chin de 5 zile a murit.

Miunea din Islanda. Islanda este o insulă mare în partea de miazănoapte a pământului, nu departe de polul nordic. Nicăiri nu sunt atâția vulcani, adevărați aruncători de văpaie, ca acolo. Dintre 27 de vulcani 7 și astăzi aruncă într'una foc și pară din măruntăie pământului. Căldura vulcanilor încălzește niște izvoare numite gaizere, cari aruncă într'una apă fierbinte la înălțimi de 1—2 metri.

Ce s'a gândit mai dăunazi un inginer din Islanda? Pentruce să lase ei apa aceea caldă neîntrebuințată? Pentruce să n'o folosească la ceva? Și atunci a mers la dl ministru Toorlaxon și i a făcut propunerea, ca de aici înainte capitala țării s'o încălzească cu apa fierbinte a gaizerelor. Apa aceasta fierbinte adevărată să o prindă în niște țevi groase de beton și apoi s'o conducă pe înălțimea din mijlocul orașului, unde s'ar face un cuptor mare, care să-i dea apei căldura pierdută, și apoi s'o împrăstie pe la casele oamenilor. Dar nu numai atâta, inginerul a spus că nu numai capitala insulei, ci chiar întreaga insulă se poate încălzi cu apa aceasta. Ministerul și-a dat învoirea, urmează acuma, ca inginerul să-și ducă planul în deplinire.

Nu măncași brânză prea moale. Brânza prea moale este totdeauna aproape de putrezire. Iar dacă e păstrată într'un loc închis și cald, se formează în ea o otrăvă asemănătoare cu otrava din cârnații stricați. Dacă mănecăm astfel de brânză, ne îmbolnăvim. De aceea, mai ales acum vara, să ne ferim de brânză prea moale.

† **Vasile Folea** paroh gr.-cat. în Giuluș, viceprotopop onorar, ofițer al ordinului „Coroana României“, distins cu medalia „Răsplata muncii pentru biserică“ cl. I., tatăl d lui Dr. Emil Folea, fostul prefect al județului Târnava mică, a repausat în Domnul în 5 Mai 1927, la ora 2 dimineața, în anul al 75-lea al etății și al 48-lea al preoției și al căsătoriei sale fericite. A fost înmormântat Sâmbătă în 7 Mai 1927 la ora 2 după amiază, în cimiterul bisericii gr.-cat. din Giuluș. Să fie partea lui în latura celor dreți!

† **Comerciantul Carol Binder.** Sâmbătă dimineața a murit la Blaj, după o boală lungă și îndelungată, comerciantul de fierărie Carol Binder, în vârstă de abia 36 ani, lăsând în urma sa o văduvă și un copil mic. În mormântarea i s'a făcut Duminecă după masă, luând parte lume multă și aleasă. Deși străin de neamul nostru, el prin cinstea și hărnicia sa a fost iubit de toți. Fie-i țărâna ușoară!

Teatrul național din Cluj
prin orașele din Ardeal și Banat
— La noi, în Blaj, în ziua de 12 Iunie. —

O ceată aleasă dintre artiștii Teatrului Național din Cluj, va face în curând, sub conducerea dlor *Neamtsu-Ottonel* și *Virgil Vasilescu*, societari cl. I, un turneu în orașele din Ardeal și Banat cu piesele „Amicii Falși“ de V. Sardou, comedie în 4 acte și „Un Erou“ comedie originală în 3 acte de N. Kirilescu, piesă premiată de comitetul de lectură al Teatrului Național din Cluj. Amândouă piesele, pline de frumseți morale și sufletești, se bucură de jocul mult lăudat al frunțașilor artiști, dimpreună cu întreg personalul artistic al Teatrului Național din Cluj.

Artiștii din Cluj vor sosi la Blaj în ziua de 12 Iunie și vor da o singură reprezentație cu piesa „Amicii Falși“

Poșta gazetei.

Prea Onor. Antoniu Băliban, protopop. Corecturile la Calendar pe 1928 le-am primit cu mulțămintă și vom ținea seamă de ele. Altfel noi primim șematizmele dela oficiile diecezane și până acum le-am dat așa precum ni-s'au trimis. Ne bucurăm însă când avem informații directe.

Gavril H. Ferțială, Bicz. Bani trimiși în 18 Februarie (100 lei) i-am primit, dar n'am scris despre ei în poșta gazetei, căci n'ai cerut asta atunci. Acum te rugăm să fi liniștit, că banii au sosit. Biblie întreagă (Testamentul vechiu cu Testamentul nou împreună) nu avem, decât singur Testamentul nou și aceasta legat costă 75 lei cu poștă cu tot, pe care îl veți cere dela *Librăria Seminarului din Blaj*. Mulțămim pentru doririle de bine!

Vasile Moldovan, Bicz. Am primit în luna Februarie 310 lei, cu cari abonamentul D-tale este plătit până la 31 Dec. 1927.

George Ciucan lui Ilie, Bicz. Am primit prin *Teodor Husar* 200 lei, cu cari ești plătit până la 1 Iulie 1927. Până la capătul anului mai ai de trimis 92 lei 50 bani.

Hanc Teodor. Am primit Lei 200 din cari am trecut pe 1927 restanța de 12 lei, pe 1925 Lei 120 iar pe 1926 Lei 68. Mai aveți restanță pe 1926 încă Lei 82.

Redactor responsabil: IULIU MAIOR.

Capitulul Mitropolitan gr. cat. român din Blaj.

Nr. 65/1927.

Concurs de primire.

Pentru ocuparea alor 2 locuri în *Azilul de bătrâni, N. Pepelevici și soția Ana născută Gyulai din Blaj*, se publică concurs cu terminul de 15 Iunie 1927.

Bătrânii, cari doresc să fie primiți își vor înainta cererile prin oficiul parohial de care se țin. La cereri vor alătura 1.) extras de botez, 2.) certificat de moralitate, 3.) certificat că sunt săraci, fără sprijin și incapabili de lucru, și pe urmă că nu sufer de nici un morbo lipicios.

Sunt admiși la concurs fără deosebire de naționalitate și confesiune, întâiu bătrânii din Blaj și comunele ce au aparținut județului A ba-inferioară, apoi cei din alte județe.

Blaj, din ședința Capitlului Metropolitan gr. cat. român, ținută în 4 Mai 1927.

IACOB POPA.
canonic prepozit.

(317) 1-3

Bucuria tineretului!

A ieșit dela tipar și se află de vânzare la *Librăria Seminarului din Blaj*, o prea frumoasă culegere de strigături și cântece din popor, zisă:

De pe Secaș

Cântece și strigături românești de cari cântă fetele și feciorii, și strigă la joc, date la tipar de

ALEXANDRU LUPEANU-MELIN
profesor la școlile din Blaj.

Cartea cuprinde: 160 de cântece și strigături, dintre acelea cari n'au fost tipărite niciodată, apoi câteva foarte frumoase cântece bătrânești, ca povestea lui Oprea Ardeleanu, și altele.

Prețul 8 lei, cu poștă cu tot 10 lei.

Cartea se cere dela
Librăria Seminarului din Blaj

Loc de casă

de vânzare, pe strada principală, tocmai în centrul comunei Yeza, foarte potrivit pentru prăvălie. A se adresa la banca Patria, Blaj 1-3. (316)

SALON DE MODĂ PAUL VESZELY

Calea Avram Iancu, Blaj

Efeptuiește în mod estetic și cu material puțin tot felul de lucrări în branșa croitoriei de dame.

Pardisic pentru eleve dela 300—500 Lei
" " dame " 500—1000 "
Transformări din vechiu 25% majorare de preț.

Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până nu se va convinge de prețurile mele.

Se găsește tot aici 2 camere, bucatărie și cămară de închiriat.

(270) 11—12

Aviz

Execut **Plisseuri și Guvraj** în celea mai frumoase și mai variate modele. Comandele din provincă încă se îndeplinesc repede și punctual.

Cu toată stima

Frida Grossmann

2-3 (303) Blaj, Str. George Șincai nr. 1.

Sparanghel

dela Moșia „AMBROSI” Crăciunel se vinde la (311) 2-4

Nyergeș & Moldovan.

PREȚUL BANILOR:

1 franc francez se plătește cu	6 Lei	b.80
1 liră șterlină	820	—
1 dolar	169	—
1 franc elvețian	32	75
1 liră italiană	8	—
1 franc belgian	24	—
1 coroană cehoslovacă se plătește	5	—
1 zlot polonez se plătește cu	28	—
1 dinar se plătește cu	2	85
1 leva	1	—
1 marcă aur se plătește	40	—
1 zlot unguresc	32	—

Nou!

Nou!

Emil Rișa

pe lângă manufactură și-a adus tot felul de coloniale

și vinde cu un preț foarte scăzut, atât colonialele cât și manufacturile.

EMIL RIȘA

(304) 6 ?

Blaj, în piața I. M. Clain.

ALLO!

ALLO!

S'A DESCHIS

atelierul de tapițerie și ornamentală al dlor

Alexandru Halászi și Soțul

BLAJ, Str. Reg. Ferdinand în casele Preturii

unde se pregătesc tot felul de garnituri, șezloane, madrațe, otomane, perdele. Lucru solid și cu gust. (314) 2-3

Tot aici se primește și un ucenic din familie bună.

CĂRȚI PENTRU POPOR.

Cartea este cel mai bun prieten al omului. — Ai carte, ai parte. Omului cu învățătură îi curge miere din gură.

La **Librăria Seminarului din Blaj** se află de vânzare următoarele cărți scrise anume pentru cetitorii din popor:

A. LUPEANU-MELIN: În pragul vremii	6 lei	IOAN POP-CÂMPEANU: Câmpia Transilvaniei	4 lei
" " Copii în război	2 "	" " Ciupercile	4 "
" " Sămânța viitorului	3 "	" " Bacteriile folositoare	4 "
" " Ce este de văzut în Blaj	4 "	" " Dușmanii omului	5 "
" " Blajul istoric	10 "	SEPTIMIU POPA: Crucea Domnului	2 "
" " La Piatra Libertății	10 "	TOMA COCIȘ: Povești și legende	2 "
IULIU MAIOR: Adevărata fericire	6 "	" " Bucuria copiilor	1 "
" " Darul lui Dumnezeu	6 "	" " Toderică dragul mării	1 "
" " Fiți desăvârșiți	5 "	" " Feciorașul Moșului	2 "

Toate acestea cărți împreună costă numai **75** Lei. Cine trimite la adresa Librăriei, cu mandat postal, **95** lei, le primește acasă cu poșta plătită. Și va avea de cetit, lucruri frumoase și folositoare, un an de zile.

Cărțile se capătă și una câte una. Atunci, la prețul cărți se mai pune 1 leu pentru plata poștei.

Nu uitați adresa: **LIBRĂRIA SEMINARULUI, BLAJ**, județul Târnava mică.